

Након што је победио на изборима у недељу, турски председник Реџеп Тајип Ердоган усмерава пажњу ка позиционирању Турске на мапи глобалних сила, пише "Волстрит џорнал".

Ердоган последњих година у више наврата будио сећања на Отоманско царство, укључујући то и током предизборне кампање, а поменуо га је и у свом победничком говору.

Као један од најистакнутијих светских исламистичких лидера, такмичио се са Саудијском Арабијом и Ираном за превласт над муслиманском заједницом широм света, .

Такође је радио на ширењу политичког утицаја Турске на Блиски исток и у централној Азији, а одиграо је и кључну улогу у кризи око сукоба у Украјини и ратова у Сирији, Ираку и Либији.

"Сада, када Ердоган улази у трећу деценију откад је на власти, свет ће моћи да се бори са једном непредвидивом фигуром", пише "Волстрит џорнал".

Ердоган је трансформисао државу, наводи овај амерички медиј, затварајући неистомишљенике и ширећи утицај своје странке на судски систем, медије и централну банку, истовремено залажући се за то да земља буде међународно позната као "Turkiye".

Ердоган (69) се суочио такође са проблемом сукцесије. Суочен са уставним ограничењем, он мора или да се повуче после свог новог петогодишњег мандата или да пронађе решење да остане на власти.

Ердоган је позвао на измене устава током свог новог мандата, али није рекао да ли ће то укључивати меру која би му омогућила да остане на функцији.

Он се у више наврата дотакао теме огорчености према Западу и подстицао културни рат у Турској, оптужујући своје противнике да су "про-ЛГБТ" групе које су стале на страну "терориста".

Али консолидовање Ердоганове визије Турске као велике силе биће тешко, кажу политички аналитичари. Валута која је у паду и висока стопа инфлације – ограничавају његов маневарски простор.

Турска лира је у понедељак пала за 0,4 одсто.

Високо у Ердогановој агенди, како сматрају, биће решавање "ћорсокака" у односима са западним савезницима због његове спремности да послује са Русијом и његове одбране онога што види као дугорочне интересе Турске.

Ердоган је повремено фрустрирао америчке и европске лидере због продубљивања економских веза са Москвом, прихватајући милијарде долара руског новца који су помогли да турска економија не падне у стечај, док је истовремено продавао дроне и друго кључно оружје Украјини и бранио да руски ратни бродови уђу у Црно море.

Западне престонице страхују да он сеје нејединство у Северноатлантском савезу, чији је Турска чланица од 1950-их. Ердоган тренутно блокира приступање Шведске алијанси због забринутости због наводних курдских милитаната који живе у земљи.

Спор око проширења НАТО-а можда ће бити тешко решити. Ердоган је борбу Турске против курдских сепаратиста на југоистоку земље учинио централним делом своје предизборне кампање. У свом говору у председничкој палати у понедељак у раним јутарњим сатима, он је поново упутио речи осуде "терористима" док су његове присталице скандирале да се погуби затворени курдски лидер.

Ердоганов највећи изазов је, како наводе, усклађивање његових глобалних амбиција са финансијским проблемима земље.

Локална валута је изгубила скоро 80 одсто своје вредности у односу на долар у последњих пет година пошто је Ердоган притискао централну банку да смањи каматне стопе упркос високој инфлацији – супротно од онога што раде централне банке широм света.

На Блиском истоку, Ердоган је недавно обновио везе са низом дугогодишњих ривала у настојању да оконча вишегодишње тензије које су резултат његове наводне подршке побунама из арапског пролећа 2011.

"Поправљајући односе са Саудијском Арабијом, Уједињеним Арапским Емиратима, Египтом и Израелом, Ердоган се нада да ће ублажити финансијску изолацију Турске у региону и ублажити недостатак девиза у својој земљи", наводи овај амерички медиј.

Финансијска ињекција из Русије и Залива, како сматрају, неће бити довољна да се спасе турска економија вредна око 900 милијарди долара, 19. по величини на свету, кажу економисти. Саудијска Арабија је саопштила да је у марту депоновала 5 милијарди долара у централној банци Турске.

"Он нема рационално решење за ове проблеме. Биће у невољи после избора. Он нема јасан програм како ће се тиме бавити", рекао је Илхан Узгел, аналитичар и бивши председник одељења за међународне односе на Универзитету у Анкари.

За Ердоганове дугогодишње присталице, понос због другачијег места Турске у свету далеко превазилази сваку забринутост у вези са стањем финансија у земљи.

"Видимо шта је урадио за нас, мостове, путеве, националну одбрамбену индустрију", рекла је Рефика Јардимци, домаћица која је гласала у Истанбулу у недељу.

Она је такође указала на Ердоганову одлуку 2020. да трансформише Аја Софију, древну византијску катедралу, у џамију, по угледу на старе отоманске султане.

Камена купола зграде је међу најпрепознатљивијим знаменитостима Истанбула, налази се на врху брда са погледом на Босфор.

"Ово нам је веома важно", рекла је она.

"Раније је наша земља била на коленима. Својим одлучним ставом помогао је Турској да се подигне", додала је.

(РТ)